

Datum: 2012-08-28

ARBETSMATERIAL

Byanätsgruppen – Direktiv för gruppens arbete

Bakgrund

Sveriges nationella mål är att alla bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Minst 90 procent av befolkningen och företagen bör därtill ha bredband om minst 100 Mbit/s senast 2020. Dessa mål finns fastslagna i regeringens bredbandsstrategi som ska bidra till att Sverige får bredband i världsklass. Strategin är fokuserad på att åstadkomma en marknadsmässig utbyggnad. I vissa områden saknas dock de kommersiella förutsättningarna. Där så är fallet är det centralt att boenden själva engagerar sig och är beredda att investera tid och kraft samtidigt som statlig medfinansiering ges. I nuläget beräknas 8 000 byar med i storleksordningen 200 000 permanenta hushåll befinna sig i nämnda områden.¹

Bredbandsutbyggnad på landsbygden – det vill säga områden som är mindre kommersiellt attraktiva - ger i nuläget en central roll åt byalag. Med byalag avses lokala utvecklingsgrupper som på frivillig basis slutit sig samman för att driva en fråga eller förvalta en gemensamhetsanläggning.

Under senare tid har intresset för landsbygdens kommunikationsmöjligheter exploderat och liknar i nuläget närmast en folkrörelse. Över hela landet inrapporteras byanätsinitiativ - samtidigt som nationella inspirationsseminarier (exempelvis "Fiber till byn" och uppföljaren "Byanät för bredband i världsklass") nått stor framgång och katalyserat intresse. Modellen att aktivera byalag och lita på lokala krafter och initiativ har under 2011 också uppmärksammats på europeisk nivå. Bland annat har Kommissionen lyft fram att modellen är kostnadseffektiv då den bidrar till att skapa "*gaining the most benefit from small amounts of funding*".²

Bredbandsutbyggnad på landsbygden har varit ett prioriterat område för regeringen sedan strategin lanserades. Utöver tidigare satsade medel för tillfördes området under 2011 ca 500 miljoner kr för att svara upp mot efterfrågan av stödmedel. Medlen sattes snabbt i arbete runt om i landet och 2012 annonserade regeringen ytterligare en förstärkning på motsvarande 600 miljoner kr för 2013-2014. Totalt satsar alltså regeringen 1,1 miljarder kr på bredband för landsbygden.

¹ Notera att detta är en uppskattning, och att antalet berörda hushåll är omdiskuterat.

² EU-kommissionen, "Guide to broadband investments",

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/broadband2011/broadband2011_en.pdf], 2012-09-06

Att verka genom byalag är inget nytt fenomen. Sverige har en lång tradition av lokalt engagemang bland boende på landsbygd och glesbygd, vilket inte minst tar sig uttryck genom en hög organisationsgrad inom exempelvis LRF och Hela Sverige ska leva.

Syfte och mål

Syftet med arbetsgruppen är att *uppmärksamma de huvudsakliga utmaningar som planering, byggnation och förvaltning av byanät medför*. Detta innebär att gruppen, genom ett gemensamt arbete, ska sammanställa ett urval av de huvudsakliga utmaningar som kan identifieras och ge förslag på hur dessa kan hanteras. Gruppen förutsatt genom sitt arbete bland annat belysa:

- förvaltning av byanät
- processen för bredbandsbyggnation
- kapitaltillgången för byanät
- samordning av byanät
- kvaliteten på byanät som anläggs
- förekomst av byalag med intresse för bredbandsbyggnation
- kommersiella förutsättningar för byalagsledd utbyggnad
- utbyggnadskostnaderna för byalag

Förväntade resultat av arbetet

Arbetets form bestäms av gruppen, liksom det exakta formatet på leverans. Gruppen förväntas dock vid fullgjort arbete:

1. Analyserat hur nuvarande information till byalag hittills använts och hur den skulle kunna komma till ökad användning.
2. Tagit fram en uppdaterad beskrivning i form av en broschyr/folder som beskriver "byanätsprocess" – lämpligen med inspiration från genomförda seminarier inom exempelvis "Fiber till Byn" och "Byanät för bredband i världsklass".
3. Gett förslag på hur överlåtelse av byanät samt marktillträde kan gå till
4. Undersökt möjligheten till inrättandet av byanätens motsvarighet till REV – Riksförbundet Enskilda Vägar för att på så sätt säkerställa att byanäten har en ingångsväg och gemensam intresseorganisation.

5. Gjort en framsyn av byanät, dvs framtidsscenario som analyserar hur byanäten kan tänkas utvecklas med beaktande av bredbandsmarknaden som helhet.
6. Upprättat ett koncept till "Byanätsregister" då det i nuläget saknas uppgifter var byalag med intresse för bredband är verksamma.
7. Estimerat efterfrågan avseende höghastighetsbredband på landsbygden.
8. Genererat ett förslag på modell för samarbete mellan byalag och kommuner samt kontakt med marknadsaktörer (operatörer).
9. Ha genomfört beräkningar av totalkostnaden för de investeringar som behöver genomföras för att byanäten ska kunna nå även de byar som idag saknar höghastighetsbredband.

Arbetsprocess

Gruppen konstituerar själva sitt arbete men processen bör i så hög utsträckning som möjligt utgå från ett lokalt perspektiv där byalagens intressen ställs i förgrunden. Detta innebär att det är landsbygdens befolkning och företag som gruppen skall kanalisera. Arbetet bör till sin karaktär vara inkluderande. Detta innebär att även personer som inte ingår i arbetsgruppen bör kunna följa arbetet i den grad att de kan komma med synpunkter och bidra till arbetets fortskridande.

I arbetet skall även hänsyn tas till de resultat som arbetats fram av tidigare arbetsgrupper i Bredbandsforum, samt det arbete som görs inom Länsamverkan Bredband.

Organisering

För att få det efterfrågade lokala perspektivet bör gruppen bemannas med intressenter för landsbygdens utveckling. Dessa bör kompletteras med aktörer som har specialistkunskap om bredbandsbyggnation.

Ordförande för arbetsgruppen bör vara Åsa Odell, LRF. Ordföranden får i uppdrag att utforma arbetsgruppen och tillsätta den med lämpliga organisationer och personer i linje med detta direktiv. Gruppens ordförande ansvarar för gruppen. Detta innebär ett ansvar för:

1. hur arbetet organiseras³
2. att leda gruppens sammanträden
3. att arbetet drivs framåt i enlighet med direktiven
4. gruppens externa kommunikation

³ Detta inkluderar att beakta att huvudintressenter ges möjlighet att vara med i arbetsgruppen och berörda parter ges tillfälle att bidra med synpunkter och idéer.

5. återrapportering till Bredbandsforums styrgrupp.

Till arbetsgruppens förfogande finns Bredbandsforums kansli. Kansliet kan vara behjälpligt i praktiskt arbete så som att exempelvis ta fram underlag.

Resurser

Deltagande företag, myndigheter eller organisationer svarar själva för sina personella resurser i arbetsgruppen. Framgång i arbetet bygger på att involverade aktörer är beredda att ställa upp med resurser, i första hand access till den expertkunskap som finns spridd bland aktörer med intresse för bredbandsbyggnation.

Avstämning

Den inriktning som arbetsgruppen ges genom dess mål och syften gör att det inte kan uteslutas att den i vissa aspekter kan överlappa det arbete som görs i Bredbandsforums andra arbetsgrupper liksom inom ramen för det arbete som bedrivs inom andra samarbetsorganisationer (exempelvis Länssamverkan Bredband). För att säkerställa att ett sådant eventuellt överlapp enbart är till gagn ska kontinuerlig avstämning och uppdatering gentemot övriga arbetsgruppers resultat ske. Nära samverkan med Länssamverkan Bredband är också starkt rekommenderat. Arbetsgruppen ska också inför varje styrgruppsmöte avrapportera hur arbetet fortskrider.

Samråd

Arbetsgruppen ska under arbetets gång arbeta konsensusinriktat. Som betonas ovan bör transparens vara ledstjärna och externt bör gruppen därför sträva efter att ha en dialog med intresserade. Detta kan exempelvis ske i form av hearingar och/eller diskussioner eller genom de kanaler som gruppen finner lämpligt för ändamålet.

Start- och sluttid

Arbetsgruppen ska starta sitt arbete i september 2012. Arbetet skall avslutas i maj 2013 med formell slutrapportering på Bredbandsforums styrgruppsmöte i anslutning till nämnda månad.

Slutleverans och rapportering

Vid slutredovisning ska arbetsgruppen göra en översiktlig totalsammanställning av utfallet av gruppens arbete. Utfallet ska bedömas mot de uppställda målen i detta direktiv.